

CÉLDÖMÖK IRI HIRLAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Céldömők, gróf Széchenyi utca 12.
Telefonszám: 55.

Feljelöltszerkesztő:
NAGY IMRE

Előfizetési árak:
1 évre 6, ½ évre 3, ¼ évre 1.50 P.
Megjelenik minden szombaton.

Német-Ausztria a történelemben

Írta: Dr. SOÓS ADORJÁN pápai kollégiumi tanár

Körülbelül 1200 esztendővel ezelőtt Európa középső a nagy Frank Birodalom terjeszkedett. E roppant hatalom magába foglalta Közép Európán kívül Nyugat-Európa szárazföldi darabjait és Dél-Burópából a középső félsziget északi nagyobbik felét. Hozzájárult az itáliai Dunánál dombvidéki területile is. Ez a birodalom a 843-i verdoni szerződéssel részekre bomlott és a nyugati feléből a későbbi Franciaország, a keleti részéből Németország keletkezett.

A keleti rész hosszú századokon keresztül nem alkotott egységes államot, hanem csupán konföderációs államszövetség volt, mely mark-grófságokra és gaugrófságokra tagolódott. E gaubköl idők múltával többé kevésbé szuverén hercegegek keletkeztek. E konföderációt csupán az uralkodó személy-főzte össze lass államszövetségbe. E konföderációnak az uralkodói mintegy 1000 esztendővel ezelőtti megjelenték a német-római szent birodalmat, ezt a valóban fiktiiv államalakulatot, amely valójában nem volt sem német, sem római, sem szent, de mégcsak nem volt birodalom sem.

E mondvány cinált, heterogén földrajzi fogalom és politikai alakulat egyik uralkodója II. Ottó 976-ban, a bécsi medencében új markot szervezett, az u. n. Keleti Mark-grófságot, vagy Ostmárkot. melyet a Bábenbergi családnek ajándékozott. Az a történelmi esemény jeleníti Ausztriának a születésnapját.

Ostmárk mintegy 300 évig volt a Bábenbergiek birtokában, mindaddig míg IV. Béla magyar király a bécsiúj helyi csatában le nem győzte őt és ezt az országrészt elvette tőle. A magyar király azonban a hatalmas cseh Ottokárral szemben új hódításait nem tudta megvédeni, az egész Ausztria rövid időre cseh fennhatóság alá jutott. De Ostmárkban a német-római császár is igényt formált, tehát ezt a kérdést csak a fegyverrel lehetett eldönteni.

Miód 1273-ban a német hercegek egy egészen jelentéktelen grófot, Habzburg Radolfot választották a német trónra, és a maga részére követelte az osztrák határgrófságot és 1279-ben a sülzoldi csatában, magyar legyőztek segítségével, IV. László magyar királyt a maga részére szerette a Bábenbergi grófságot. A magyar király csak hűbéreses viszonyban kapott vissza a bábenbergi grófságot. Ausztria pedig hosszú századokra a Habzburgok hatalma alá került.

Az új birodalomk csendes vissza volt az élet újonnan szerzett országában sem állhatott, időnkénti szü-

tek róluk, tehát semmiféle szerepet nem játszottak a nagy politikai életben. Csak Zsigmond magyar király és német császár halála után fordult feléjük a német fejedelmek érdeklődése. Habzburgi Albert, aki Zsigmondnak a veje volt, magyar királyi írből megválasztása után elnyerte a német koronát is, de amint egyszer beheltek az új királyra méltó pozícióba, azt mintegy negyedfélszázadon át még is tartózkodó családja számára.

A jelentéktelen kis osztrák hercegi család ettől kezdve aradéletes iramú pályát írt meg. Albert utóda Frigyes, noha meg kellett néni hátrálni Mátyás hadserege előtt, amely Béccet is elfoglalta tőle, de ő mégis fenntartotta hitet a Habzburg-ház fennmaradásában. Piai, illetve unokái valóban olyan birodalomnak lettek az urai, amely pártatlan a keresztény Európa történelmében. Kihaltak, szerződés és házasság útján megszerették Burgundia egy részét, majd a spanyol királyságot, amelynek hatalma az újonnan feltámasztott Amerikára is kiterjedt, ötvélt két Németalföld, Észak- és Dél-Németország, továbbá öt ittek az urak a magyar királyság területén is.

Valóra vált Frigyes császár jóslata: Béla gerant illi, te lictis Austria nabe.

E roppant hatalmat nem lehetett soha egy kézben egyesíteni és V. Károly korában két részre osztdott. A nyugati a spanyol Habzburgok, a keleti az osztrák ház jogára alá került.

Nem tartozik szorosan a kérdés lényegéhez, csak inkább kúrúrium képen említhetjük, hogy a Habzburg ház Károly nevű uralkodói mindig végzetesek voltak a birodalmukra néve: V. Károly slakt ként oszlott az eddigi egységes Habzburg Monarchia, II. Károly spanyol királyt kihalt a Habzburg-ház spanyol ág, III. Károlyban pedig az osztrák ág fűgés szállott sírba, végül IV. Károlytal következett be a birodalom végleges katasztrófája.

Az osztrák ág jogára slakt egyesült keleti rész központi a bécsi medencé lett és a Habzburg ház felfűgára, a Burg lélelméleti kényelműre emelkedett. Nagy hatalmukkal szemben oszlogott Európa keresztény és mohamedán világa és ennek a kárdelméletk eladortában a magyar nemzet eseti áldozata.

Mintegy 500 esztendővel ezelőtől tartják pozíciójukat Közép Európa földjén. Itt-lak a minden oldalról levő államokat és a német földön való hatalmukat nem tudta elhárítani.

Itt álladában keletkező vezetői mindig Ausztria vezetői.

A XVIII. század elejétől kezdve azonban Ausztria hatalma fokozatosan alább

banyattik és megkezdődik felliarórtalhatatlannal a felbomlási folyamat.

Az első komoly csapást a spanyol örökösödési háborúban szenvedte, amikor elvesztett spanyol tartományait és hatalma kizárólag a Német birodalomra, illetve a Duna medencéjére korlátozódott. Ugyanezektől egy lángszó politikuss hadvezér, Szavoyai Jenő, felismerve a kénytelen helyzetet, jószarattal ajánlja uralkodójának, hogy a birodalom spanyolját keletre kell tolni, a Közép Duna völgyébe, de ottl a tervről Bécsben hallani sem akarnak.

A XVIII. sz. középtől kezdve beáll a fokozatos elszigetelődés és Ausztria külpolitikája állandóan konzervatív. Nem tudja összekötni a részekre tagyoldott Németországot, sőt térni legyenlen, hogy az egyes tartományok fokozatosan megerősödnék körülötte.

Igy emelkedik fel mellette szinte észrevétlenül, Egyes politikai manőverezéssel, a sokkal szerencsésebb felváltó Brandenburg-Poroszországgal. Es mári Ausztria a második csapást, amikor az osztrák örökösödési háborúban már egy pillanatra akkor vitásnak teszi a Németország feletti hegemoniát is.

As események azonban ekkor még nem érlelték meg a Porosz monarchia számára. Ez az első kárdelmélet csak komoly erőpróba volt és előfűgára a későbbi végzetes küdelmeknek.

A XVIII. sz. végén és a XIX. sz. elején Napóleon hatáma előtt már képtelen megállni a határt és a negyedik századig tartó erőfeszítések egyetlen redős eredményként azt könyveleheték el, hogy végleg kizárultak a Német Birodalom területéről. 1804-ben Ferenc felvette az osztrák cázársági címet és 1806-ban lemondott az őra című vélt német római császárságról. Az így elvesztett pozíciót nem kárdelmélet summi. A magyar maradt Német Birodalom államoktól folytatják történelmi életüket, auktól hogy a német nemzet egységet meg tudták volna várdelmélet.

Ezt a magyarhagyottságot használja fel Ausztria örök ellenégre a Porosz állam arra, hogy államszövetségbe vonja őse és ősezes német államokat (Zollverein), amelynek 1836-ban, illetve 1853-ban minden német állam tagja lesz ugy azonban, hogy Ausztriát e szövetségből kifelje.

Az 1848. események alapjában rendelték meg az egész Európa fűadallá társadalmát. Ausztria ugyan vége erőfeszítéssel legyőzte a forradalmi mozgalmakat, de a végleges rendet a birodalmában helyre állítani sem tudta. Zentlita külpolitikájával teljesen elcsúszott magát a kénytelen

idők. Ugyanezektől riválisa Poroszországgal mindkétbbs vezető szerepét ját, amit kárdelméletben komolyan emek. Hogy az államgyőztes díre korának legelső vezérlegénye állott Bécsnek Ottó császárként: Ottó 1848-ban meglátta Bécs-t és a 21-én meglátta, hogy Bécs politikai helyzetét a Poroszországgal szembe állította, hogy Ausztria és Poroszország

együtt elhessen benne. Mint kancellár, az elcsigélt Ausztriát 1866 ban a tömeggel egyes győzelemmel végrehajtott hadművelettel Kölnigra ismét ösztörel, de meg nem alázta, nehogy teljesen úggy ellen ingerelje. Megjereiml az új német Államszövetség, egyes sakkhuzással Poroszország részére megnyeri a délnémet államokat, melyek még mindig a Habsburgokban látták a vezetést beváltott uralkodó családot és a francia hadvezérelt után Párisban Hohenzollern Vilmos uralka alatt megalkotja az egyesítés Német Birodalmát.

Ugyanakkor a verdő Ausztria végző vonáglással keresi a kiegyezés útját a magyar nemzet felé és Deák meg Andrássy létrehozák vele azt a kibékülést, amely élebb csapatt mért a baloldó Ausztriára. Mert a kiegyezés műve nem annyira szövet-

ség volt, mint inkább kettő osztása annak a tőredék birodalomnak, amelynek egységében Bécsben mindenkor oly fanatikusban hittek.

A szászok politikai behálózéseket id. Andrássy egykezrel valamennyire kikorrigálta, amikor visszavezette Ausztriát, mint szövetségese fél abba a birodalomba, melyből elhárított politikája miatt fokozatosan kiszorult. De Ausztrián ez már nem sokat segíthetett. Hiszen 8 léle nemzetiiségeivel vissza elkéredett élet hatál küszömet és csak egy megrázkódtatásra volt szűkébe, hogy az egykori hatalmas Habsburg birodalom utolsó darabja is összeomoljon.

A nagy omlásban magával rántotta a hozzá láncolt magyar királyságot is, melyben századokon állt olyan tendenciós nemzetiségi politikát folytatott, hogy a kaiserör-

fai emiatt lehetetlen volt elkerülni.

Most Ausztria újra belekerült a német birodalom köteleibe. Nekünk magyaroknak nem lehet közömbös, hogy mint 1000 évvel ezelőt, most újra szövetségéségbe kerülünk ilyen hatalmas államalakulattal. Fontos az úgy bonvédelmi, mint közz gazdasági szempontból.

Ismerve az oltani uralkodó rendszert nem lehet közömbös senkire nézve, hogy gazdaságilag hogyan fogjuk tudni megállni a helyünket Hacsak nem egyetemesen ugyanolyan irányváltásra nem igen lehet kilátásunk arra, hogy a szomszéd birodalom gazdasági gépezetbe bekapcsolódjunk. Hisz pedig ezt elmulasztjuk, akkor a lassú sorvadás és pusztulás juthat nemzetünknek is osztályrészei.

Bécs forradalmi napjai

A bécsi forradalom közvetlen közelről... Mit látott Bécs az Anschlussból

A múlt heti osztrák események nyomán rengeleg rémhr kapott lábra, az osztrák dráma hullámai meg ma sem ártak el a magyar közlembenben. Most alkalomuk van Bécs történelmi napjait egy szemtanú állal ismertetni. A főúgy Bécs munkatársunknak, a magyar jobboldali sajtó rég harcosának admas keretben kocsizók hozza, jobban megérteti velünk az eseményeket, amelyeknek sorforduló fontossága van nemcsak az európai politikában, de a magyar vezetés gondolat számára is.

Senki sem számított az események ilyen gyors kialakulására. Eppen ezért nem is sok újságíró tartózkodott Bécsben az első napokban.

Vélőbban pedig érdekes élmény így közelről nézni az események alakulását. Mi magunk sem ebből a céből, hanem a Bécsi Vástar megnyitására indultunk ki Ausztriába.

Péntek: idégus az utca.

A sinatőbusszal érkezünk Bécsbe. Az állomáson semmi különös. A megszokott kép. Csopán a hatalmas választási plakátok virítanak régtől az állomás bejárata előtt az oszlopokon s a házak falán.

Schubertig órási mosolygó feje a plakáton felel s alatt a pár soros felhívás. A hardortól érdeklődünk: mi a helyzet?

Meg vonja a vállát és egykedvű kedélyességgel mondja: Ki tudná.

A száz éves Berzsenyi Dániel ma is korszerű agrárpolitikája

Írta: Berzsenyi Jánosné László dr.

(4.)

Végül feleltem meg gazdasági közegzetünk több olyan kérdését, amelyről Berzsenyi Dániel szintén korai messze meghaladó fészalással emlékezett meg.

Igy a tagosítás szükségességét igazán költő lendülettel eszeleti: „Időnk részlete osztrájiak is oly minden fészalással állnak emlékezőnek kell látanuk, mintha azok által valamely bosszus intéség akarná megszakt bárániat”. Szerinte nem elég azonban a tagosítási törvény, hanem szükséges hogy az végre la legyen hatékony. Valha azaz agrárpóli törvénynek folyamata minden lehetséges módra megújított és bővítték.

A tagosítás bejárta la fészalatt: „s oly kosos legélt, minden rend mártal mindent letehető használati kívánván, az annyira megterhelte, hogy az többnyire a személyint haszon helyett kárral fizet a gazdaságnak”. Érdekes hogy már akkor is volt legáltalán szabályozó törvény, — csak

— Nincs nekünk időnk rá, mi lesz?... Sok a dolog!... Különbön úgy se kérjük meg időnk, ha valami történik!...

— Schuschnigg?

— Gyözni fog!... De ha nem gyöz is, mi baja lehet!...

Hat óra van amikor a szállóból sétálni indulunk Bécs mintha tiemesebben lélegezzen, jobban élne, Valami fészalításig van a levegőben. Még nem állított lezetet és a várakozás, de érezni, valami történni fog.

A kávéházakban meg folyik az élet! Csopán több fiatal fértil látni a Belváros fő utcán, miat rendezés.

Hét óra felé mint riadalom híre terjedt el a városban, hogy a népszavazással baj van! Alig telik el 30 perc, az utcan oszónik a nép. Honnan tuat tel egyszerre s a hatalmas tömeg, örök rejtély marad előtök.

Itt is, ott is csoportok állnak, tárgyalják az eseményeket! Eppen a híresvált operatérén állógatunk, amikor kisebb 30—40 főnyi fiatal, gyözött ruhts fiatalemberekből áll csoport gyűlik össze és egyszer lelesztan a Heil Hitler köszöntés. A rendőr unoton indul felükük. A fiatalok a Horst Wessel dalt kezdik énekelni.

Nem látszik nagyobb eseménynek az egész, mint mikor az Ödvhadserg tisztjei állnak le propaganda dalokat énekelni. A ren-

dőr sem vezet nagyobbra a dolgot. Vigyáz, hogy a forgalmat ne akadályozza senki, de hszvén békén hagyja az egész társaságot dalolni!

Péntek este: kirobban a szeszacél.

Először a kávéházakon tönik fel a váltóztás. Egyszerre megdörönek a nagy helyiségek s állg lézeng valaki. Annál sürűbb a nép az utcán. Most már nyitán beszélnek arról, hogy a kormány lemond s Hitler katonái állépek a határt.

Mégis nem lelkesítők, de mint a féghszuhány éri az utcát a kancellár első beszéde Erre a váltóztásra senki sem számított. Vacsoránál a pincérek már részletes híreket is tudnak, de az arcokon csak enyhé mosoly meg mindég. Senki sem hisz az eseményekben. Ejjel 11 óra, mikorra imézt az utcára merészködnek. Mert most már merészkedés az utcán járni.

Egyre több Heil Hitler kiáltás, egyre több horogkeresztis jelvény! Az utsteten csoportokba verődve Heil Hitler ilfjak vonulnak végig az utcákon és énekelnek. Régi német dalokat és vég nélkül a Horst Wessel dalt.

Egy kisebb mellékkülvában szemökbe állik a forradalm első jele. Egy úrtel előtt verékedés. Valakit ötnék. A kirakatok beverékek.

Nem telik bele két perc, itt a rendőrség. Egy kétfőre szűnyomja a tömeget! A kirakatok már semmi! A fal mellett két férfi verő fejjel szédéleg! A rendőrök kardont vonnak! A tömeg nem megy! Énekel! Az arcok sugárzó örömtől, meglepetéstől és csodálkozástól elváltoznak. Senki sem tudja, mi van, mi történt!

A hátravosokból és talán vidékről pedig hatalmas iramban omlik Bécsbe a fia-

nem vetlék hasznát. „Ámbár van olyan törvényünk, mely szerint a legelőtelet szabályozhatók, mégis oly igen ritkán vessz szokásunk bszalát, hogy emiatt alig ér demel”. Bizony közel 100 esztendőnk volt lett elteltie, míg a közlegelők bajjal való ban kezdenek megszónni.

Egy ilyen kérdést is olvashatunk Berzsenyi Dániel műveben: „Miert nem ehete ne azt törvényre tenn, hogy minden ezután épülőndő falubeli házak... cserépfedélte legyenek?” A kérdés 1833 ban feltevért fel: és még ma sincs ilyen törvényünk, azonban az építkezést engedély megadásakor figyelemmel vannak hatóságunk a fedés fészalosságára is.

Az egész falut menthetetlenül elpusztító törvésszedés ellen is egykezrelt Berzsenyi védekezést módját ajánlani. „Az orosz szótás is többnyire megvan a falukon, hogy minden takarmány házak tövében vanaték, mely szerint tész esztendő a gazdaság csak rávalótsa marad. Egész szűből kell tehát óhajteni, hogy e részben is valamely bölcs törvény esztellen a népen”. A bölcs törvény 91 évet vártatott magára: 1924 ben belügyminiszteri rendelet szabályozza a termézeknek a beltérelre való bsdását.

Március XI. lejtelmében „állalán

szőlőszaporítás” cím alatt az kifészalolja Berzsenyi, hogy „számalan bústólótdet elcsigetermésé bifangolnak”. 96 év múlva, 1926 ben törvény is gálat vetett a cétalán szőlőszaporításnak.

A XII fejezet a városok ellen szól, ahol a falu népe sok drága idejét vesztegette el. „Gondot adna akarmely kalkulálnak csak nagyjában is kizámolni: mennyi lemezők néperől esztelenek meg nálunk csak magok a mi számalán vásárlaink? Er legáltalán az hiszem, hogy onny évtől évenként megszabályozhatók minden falvaknak és folyókának”. Et a probléma sem vesztelte el időszeszűstét és éppen legújabbban esztendő az az irányzat, amely a kirakodó vásárokat csökkentésére irányt.

Minder a sok-sok intézkedés, amelyek megvalósítását Berzsenyi Dániel megfogadtunk előbbreviteltét varta, tulajdonképpen az ezrini szabadságot korlátozták és beavatkozták az egyén gazdasági életébe. Berzsenyi tudta ezt és talán éppen ezet előtte meg leginkább korát, az akkor még fészalású és liberálisnak. Mert nem ott az igazság, hol az ember maga esztára, a gyökzán igen gyarló esztára van bszva; hanem ott, hol a törvény maga, s parancsol gyermekének”.
VEGÉ.

leiség. Efeljékor már rohamalakos hírelt, huszonegy huszonegy éves, tisztségos, fellegyvezett csoportok járják az utcát.

A fővezir autók jédei lassítással vándorognak el a tömegek csoportok mellett. A hírelt fut végzetkölí kedvény leállítják az autót, felzárják a kocsiat és egy kiabálón be: Ho! Sieg!

A rádió színet néhét zenezenémeket ad! Efeljékor, vagy valamivel éjtel után jön az első biztos hírel: Sevas Inquart hívéára német katonaság három lányban létele a hátul!

Szombat délután: Senki nem hírel, csak igzúll!

Szombat reggel hírelkor hadkít kiárlunk. Már nem érdekel a bécalvadás. Már az eseményeket figyeljük.

Az utca képe: szavazó! Valami szomban másra megpör. Látni rendőrököt, akiknek horogkeresztes karszalag van a karjukon. A horogkeresztes alakulatok ösötébe egy-re tart. Most már jobban megfigyeljük az arcokat: azak bizony nem bécsiek, hanem legnagyobb részt földműves ifjak. Elváltva akad köztük munkás östing is. Valahogy szomban azt frézni, hogy Bécs nem örül az eseményeknek. Kint van az utcák során, meri szeszölés van, meri már bizonyos, hogy Jönök a német hadistiek, de egyelőre nem az öröm, hanem a kíváncsiság halja az embereket.

A tömegek erősege, az igzolatok is sürbődnek. Már egy egész sereg hírelt nem nyitott ki. Az egyik könyvkereskedés előtt hatalmas könyvtárak. Megtudjuk hogy szocialista, kommunista könyveket ágíttel el az éjtel egy fiatal horogkeresztes csoport.

Az utcák meg a régi zászók lennek. Itt ott van már horogkeresztes zászó is. Most halljuk, hogy a kancellár palotára kiléptek a horogkeresztes löbögők.

Letartóztatások, pánliszterő mese-kilérelő tud mindent.

Tizenkét órái öt az egyik toronyra, mikor bűmulos iramban minégy tíz aulobusz érkezik, német rendszámmal, a ellőné az utca forgatagában. Pelóra alatt megváltónak az utca képe. Széles, magas rendőrök nőnek elő a löbögők. Karjukon horogkereszt. Most már nem korlátozzák, hanem ifjánylik az utca horogkeresztes csoportjait. Bajor, porosz rendőrök jöttek a rend fenntartására.

Meri híre van a nyomát is látni, hogy fejelemzetlen, kommunista tömegek, horogkeresztes jelvény védelme alatt néhány Dajelit kifosztanak. A bajor rendőrök egy-kettőre véget veinek a kilengésnek.

Csak a tömegek megy, a kelkesítés a régi mederben. Szavazó kórusok vonulnak végig az utcákon. Szinte kibírhatalan lelkeskednek és végvártáhalatnall zeng a lora! Wessel dal. Már mi is tudjuk, az utca is.

As opera előtt most megy el egy nagy csoport tömegek. Itt van a fő esemény hely. Itt tartózkodnak! Mellemük két öreg ur áll. Először lenik a csoportot, azután már ők is detolják az új dal.

Szombat délután: Német elő-készítés.

Három óra felé szintén olyan gyorsan, mint az előbb a rendőrségi autóbussal, katonai teherautók jönek meg. Valamennyi rovaság tele van nagy horogkeresztes zászókkal. Tíz-tizenkét horogkereszt minden házába visz egyet. Többhelyütt meg-uk házik ki.

Hatos csoportokban felállnak az első idősebb horogkeresztes rohamcsapat-egységek. Közben tartótt rohamkéséssel, de boldog arccal állítanak meg mindenkit. Zsebtől tele horogkeresztes jelvényvel. 50 grochen egy darab. Senki sem állja meg, hogy ne legyen. Két órák belül az utca csupa horogkereszt. Ahogy terjed ez az új jelvény, úgy tunik el a munkókerezet, a egyéb hazafias alakulat jelzése.

Német sincs egyéb, birkozóvárosi jelvényi táskát fel, Bennémet is megállít-

nak. Szó nélkül a jelvényemre mutatok. A fiatal férfi közel hajol, megéni:

- Ungarn!
-
- Isten áldasson testvér! Heil Hitler, közönl. ... S megölés. Kiderül: bungenland! Most hozták fel autókön ötlet. Szörnyesen búcsúzik el. Már egy másik csoportot fog el. Sikertel. Vesznek jelvény.

Még vagy tizszor állítanak meg 500 méteren. Mindenütt a legnagyobb udvariassággal eresztik tovább. Számai nem is tudja az egyik. Tanárjelöl. Járt már Budapest. Beszél magyarul is.

Megjelennek az első repülőgépek a város fölött. Kilenc hárommotoros katonai gép. Egész sorban vonulnak az érzék. Szinte szurokát a hátsólehet. Fehér gépmotok, röp-cédulák válnak ki a gépből. Hull a német nemzeti szocialisták sódörölete a gépből.

Valami megrázó, ahogy a hatalmas motorok zúgása fölülkeltően döng a zárt utcák. Mindenkit megráz az erő, a hatálmunkák és a dörögés.

Kilenc óra. A Káranter strassz fényben ég! A horogkeresztes zászók tömegbe ekkor minden háral. A gomblyunkabur horogkereszt. A rendőrök megrohanták, boldog-ölegetik a vidám, keménykötésű legényeket.

Kinéztek a külvárosok felé is. Sötétség. Öres utak. Leszár az étek.

A szállóban azaz fogadónak, hogy vacsora van, de kevés. Nem lehet ennielőtt kapni. Déliután a rendőség és katonaság minden élelmiszert lefoglalt a kereskedésekben, vasutakon, rakárakban, meri ténnek az

Győz a német faj!

A többi már sablon! Vasárnap egyre erősödik a hangulat. Már nem csak a vidék, a külváros egyrésze, de a megfontoltabb elem is ott masíroz az utcákon a fiatalisággal a rohamistások, fellegyvezett csoportokkál.

Hatalmas és csodálatos organizáció működik már. A rádió, a szavazó kórusok, a vidékről behozott tömegek, népviselettel bütyölt felölt, lenyok szinte paroxizmusig fokozták a hangulatot.

A repülőek mint óskori óriásmadarak lezserül látnak a házak tetéjén. Kilenc csoportokban színet nélkül keringenek a házak fölött. A röpcedulák bokáig érenek a fő utvonalakon. A zászók kacérán villannak a metaében fujt szíében.

Egy pillanatra nem lehet kiszabadulni az erő feléletes behatása alól. Minden megmozdulás valami megrendülő gémén erőt önt magából. Bécs, ez az évek óta csendes és féhetelenségbe, jelenléteken egészbe beleavatódott város, mint valami elszabadult csúszó éleves, hogy egyszerre nagyfűggé, egyszerre világtörőmettemmel kedült és igyekszik sterephex méltónak mutatónak.

Most látjuk meg a tömegben, mily hatalmas erő a faj! Ezért. Talán nem is éri zsi mindenkét, hogy egy szívében és lelkében a nemzeti szocializmus gondolatait, de a német erő, a testvér fogalma elragadja és egymáshoz melengel, egymáshoz szorítja a szívekkel.

Könnyes szemmel tud csak magyar ember végig menni az utcákon! Hol van nálunk ez a megrázó, ez a csodás, ez a szent fanatizmus!

Nekünk csak a jövő emlék marad az egészről: hatalmas lurakoci szög el mellőnk. Kiáltnak teng rajta a magyar zászó. Pedig a rendszer az osztrák. A rendőr nem hadózik meg a zászóra. Állj jelez. A kocsi nem akar fékezni. Elvág a rendőr mellét.

Egyszerre megélnékül az utca, baugrik a bulváros tömeg a kocsi mö. A vesztő kénytelen leállni! Megrohanták a kocsi! Egy rohamistások fért fel is lököt a gép. Mire mi odaszánk, kidarál, hogy a benélő ögö fért meg egy assót sem tud magyarul.

TURUL-kulturdélután

A Turul Szövetség Keme-nesajjal Berzenyai Bajtársi Törzse vasárnap, f. hó 27-én délután 6 órai kezdettel a közösgézés tanácskerekben kulturdél-utánat rendez a következő műsorral:

1. Hírelkegy.
2. Megnyitó beszéd.
3. Caray Részó előadás a maxizmusról.
4. Mikolczai Béla törzsfő vezetőkepes előadás a dűnálórdori „Alkotó nép” kiállításáról.
5. Himnusz.

Belepődjék nincs. Érdeklődő megérteket szereteletli hív és vár a Bajtársi Törzs.

Élelmészeli nehezségeitől. Most már bizonyos, hogy mindenütt kiórt a forradalom. A tömeg lelkes. A kilátás, énekés a szülőháza is behallgatik.

Ezzel a néppel már gyilkoltni lehet. ha arról lesz szó.

Es jön Hitler. Már uban van!

Ami kövéltezik, német bulgy, osztrák magániszámolás. Az utasok nem magyarok, de nem is osztrákok! A magyar zászóhoz nem ér senki. Annál inkább az utasokhoz!

Hitler jön és Bécs felhárad!

A többi részlet már nem számít. Minden városban megjelent. Már leve van a város újságírókkal. Minden állásnál, rendőr, civil, végtelen figyelmes velünk! Mindenedül a legjobb helyeket biztosítják.

Közvetlen a járdá szőén állunk, amikor az első németmotoros östágok bevonulnak. Léptébe jönnék. Az utakon mosoly és köny. A nép velük élenez, vetik szí és vetik dalot. Nem, ezerszer nem a horogkereszt győzelmé ez, a német faj győzi!

Hitler, a maga személyis varázsvált nyeri meg az eszmének azt a lenyúlásra ébredt tömeget! En, aki onnan közelről láttam, talán nem tévedek, ha azt mondom: Hitler bécsi utja nélkül nem végződött így a vállalkozás, mint ahogy végződött. A kilátórs még vasárnap is bebarátozódnak. A szocialista, kommunista alakulatok haligatnak a gyári munkásság még mindig nincs az utcákon.

Mint meglepetést tudom meg egy be rántottuk, hogy Hitler a bevonására rendelkezlet adott, illetégek elrendelt, hogy a bevonású fő állja a gyárból berendelt munkások álljanak sorfal.

Hősökben lakik csak ennyi lelkierő. A bevonású alatt, a Heldenplatz bejáratá nál állnak a gyárból berendelt munkástömegek. A munkást a gyáros egész napra kifizeti tartozik. Minégy díreenerer főnyi kommunista, szocialista eszmékkel megtöltött munkások az állt állig egy kilométert utvonáson a járdák mellett. Hitler gépkocaja nincs két méternyire az első soroktól. S karhatalmi kirendeltettt áll a leg-kevesebb.

Itt merényletet nem lehet megakadályozni! Az állásúrdűró bűtősság hasonlítható csak ehhez, vagy a nagy, elhírtótt vadak, a tömeg idekintánkat pártalás harmasját, ahogy Hitler ebbe a tömegbe beáradású. Feláll a kocsiiban, kösbűtőre ledőlít karát és így jön lépésben a kocsi!

Körbőltim szűben zeng az új. Tulán, aul és lellé szög az utca. Es ez

örülék munkánépesség halálát. Hítleget pedig...
Egyesek...
Munkája a szőlő és az őszinteség, meg-
bizom adás. A...
Ismeg arcán letrobog, arcról arca a cio-
dát, rá azonnal a megfogadás, a leke-
vés, és az elvívó állásában tör ki az
szóbb még tudom, állanosság munkáitómeg.
Ez az az idom magallal, hársnyire kö-
szömök öltök innai: díjanak magam is.

A nőmet emélek, a módokait (neműd)
faji szavaknak, a vörömet a ha meki
mánsuk nem is, de a nagyzerő szánésnak,
a nagyzerő szónoknak, a pókok mestere-
nek, a hit, erő és győzlem innatikusnak.

Hívtatók:

Hívtatók jöve! magharem a hordó-
romat. Hatalmas borogkoreszes jelvény
áramodik a hordóruha felé. Nagy Heli
Híttér közzététel hívtató!

Erőszakodóm, mit szed a dolgok ilyen
állásban.

— Semmi! Eljen Hitler! Sok az utas.
Sokan elmennek a majdnem mind vissza-
jött! Kanyit évek óta nem kerestem! Heli
Hitler!

Még a vonalban is a forradalmak és a
kie anyagi évedje van eszemben. Nem
szólt a hátr elől magall nyit pályán a
vonat. -Mintegy 100 borogkoreszes, fel-
gyezveit félt veszi körül a vonatot. Fel-
szálltak. Végig kutattak mindent. Aki
omirák állampolgár, mindent elvették, a
lezárták. Adnak róta, ha akar aláírásul
egy nyegát!

Tény, hogy előszörban nem árják
székek a vonaton.

Valókn sincs baj. Egy kicsit megmo-
losnak, ütököznek, de mikor egy idősebb
férfi megduja, kik vagyunk, azonnal ott-
bagnak.

— Bocsnaitok kérek, de nagyon kell
vigyáznom. Egy kicsit még nyitkor az
székek, de mesél fog, mert mesélni kell!
Először! Ha becsúszom a magyarakat!
Együtt voltam velük Romániában! Tudok
is egy dalt:

Piszkád ki, piszkád ki, piszkád
ki beőle!

Tízleleg és eiszeli! Mikor elindulnak,
intget!

A határon vámvizsgáló! Mindkét rész-
ről szigorú. Egy oszák embert vizsagló-
dónek. Herminian maradunk az egész
vonaton!

Megnézték melletteken a bécsi vársírt
is. Reagáltak kereskedő már ki sem rakódott!

S van még egy tapasztalatunk: Bécs-
ben nem izgunkak úgy az események miatt
mint Pesten!

Mintba Budapesten lett volna a
terradalom!

Alföldi Gázsa.

— Talált térgy. A Széchenyi síc-
ban a szász elöti egy kapukereszt találtak.
Tulajdonosa dívethet a Tuzsi-nyomdában.

— Működvelő sziszteridőss Call-
dóm-Bikón. A szárdi Mária Kongregáció
első szászosa a polgári és elemi iskolai
tanító több, mint 50 szereplővel Április
2- és 4-én este fél 8 órai kezdettel a Ko-
lóssa szálló nagyszobájában, a melyen val-
lósan, meggyelvonásos szimfonét „Margit
Árilyany”-t adták elő. Szerzője a nem
régem elhunyt, Irodalmi alkareiről ismert P.
Földi Ányos O. C. A szimfóné nemcsak
közvetlen les, de betekintést enged mind
a közbüvő kolonatori életébe, mind pedig
az Árpádokai jellemző mélységesen vallá-
sos feltöltésbe. Helyarák: I. hely 1 P., II.
hely 70 Híttér, III. hely 40 Híttér, Állólhely
20 Híttér. Miniatúr a előadás: Járdelemmel
a szász iskolarendésben felállítandó lardi bar-
langra fordítják, a felállítetéseket előre
a bécsi közbüvővel fogadják

a RENDEZŐSEG.

Bomlik az Eckhardt-párt

Erdekes és várható következményit
tekinthet nagyjelentőségű eseménye van a
magyar politikatételek: az Eckhardt Ti-
bor vezetése alatt álló Független Kisegdes
Majálisai; a nagykövét kerület nagygyűlést
fialat képviselőket vasárnap felvétel intézést
a párt vezetésnek, Eckhardt Tiborhoz, mely-
ben bejelentették a pártból való kilépésüket.

Az Eckhardthoz intézett levélben szem-
remlányait isznak volt vezérüknek, hogy
elérte a Gál Garzton féle megkötésük
nem ismerek, egyenes politikai irányúdi s a
Gömbös Gyulával folytatott személyi har-
cokban a pártot egyre jobban viltá magával

a baloldali féle, elfogadva a baloldali esztű
ismegterését!

Kilépésük után a két képviselő: Ma-
tolcsy Mátyas, Horvát Ferenc, Láng I. á-
nás, Mózes Sándor, Némethy Vilmos és
Rakovszky Tibor új pártot alakított. „Nem-
zeti Földműves és Munkáspárt” címen. Az
új párt belpolitikailag erőteljes jobboldali
és szociális politikailag kíván szocialist.
politikailag pedig — ellentétben az Eckhardt-
féle cseh-barát orientációval — a Róma-
Berlin lengyel alapján áll.

Hírek szerint meg további kilépések
is várhatók Eckhardt pártjából.

**Legnagyobb erősséged
a magyar faji öntudat!**

**János koma levele
István komához**

Kedves Komám!

Mit szólsz hozzá, jobbra dől politikai
pártjaink menesit foglalkoznak szociális
meg más reform kérdésekkel, éppen most
a titokválasztójogi javaslatokkal. Minden
párt nagy igykezettel hozza a javaslat
magyarülésleténél. Szinte attól fél az em-
ber, hogy anyoi bába közt elvessék a gyer-
mek, vagyis a lényeg, azután így lesznek
ezzel is mint a földbirók stb. reformjavas-
latait.

Hát ahhoz azután mit szólsz, hogy
a magyar pénzügyi a gazdasági élet izma-
elűlt, akárcsak bibliai órák József, nagy
előrelátással jól megőrizték a szamukra
bővöges esztendőkhöz a pénzleladójukat s
most, hogy az ország szükségben van, ki
le nyitják, ha ezzel a „kohnzoldicok” meg-
manthetik. Magam se tudom mért, de
egy mese jutott eszembe. Még
gyermekkoromban olvastam. Azok az em-
berévő kanibók, ha egy sovány angliusz
kerül a kezükbe, előbb minden jó izes eie-
dellet feloldják kisére, hogy jobb pecenye
váljon beőle. No azért ne utadj meg, az
ismatellik nem emberevők, de azért egy
kicsit vigyázní jó lesz!

Még a pesti újságokról is akarok
írni röviden, mert tudom hogy Te előfelé-
ket nem olvasol. Ezek közi, tudod talán, hogy
az Estnek van a legnagyobb mulija. Hány-
torgatják is mindig még a műzumban is,
de nem is csodálom az igazat megvallva.
Most legutóbb is azt írta, hogy a mi or-
szágunkban szükség van a pluszokra. Szer-
inte ilyen pluszok Bethlen gr., Eckhardt,
sőt még Darányi is. Hát ebben se tudok
egyetérteni a nagy multú Est ismeretlen
vezérkötő pennaforogatójával. Nekem sok-
kal természetesebb lett volna, ha országunk
sok plusza közül Propperi, Fábiant, meg
a többi pluszokat emlegette volna meg.
Azok talán csúfoltak volna is.

Egy replikéjében, egy kéghájóban
nem az a plusz, amiből a repülőgép ké-
szült, ami korzátartozik, hanem amit bele-
raknak a ba haj van, ha könnyíteni kell a
gépnek, először ezeket a pluszokat hajgál-
ják ki.

Ezeshatán kérélek, Te is gondolkozzál
rajta, vajjon az Est pennaforogója mért az
említett magyarokat nevezi pluszoknak, s
mért nem Fábiant, Propperit és társait.

Otel a Te komám
János.

Hétlőn reggel csak
VIRRADAT-ot
vegyen! —
Egyetlen jobboldali lap. — Ára 10 Híttér.

— Mi van Kun Bélával? Mostak
val jelenlének szerint Kun Kohn Bélát, a
győzselemlékű magyarországi proleárid-
tatóra zsidó veszőjét! — aki mint ismeret-
less, pár hónap előli trockijista szalmek
miatt letérőzöttalak — bizonyítékok hiányá-
ban újra szabaddá helyezették.

Fokozatosan fejlődik
a m. kir. osztálysorsjáték
**Az új játéktervet
ismét megjavították!**
Az elérhető legnagyobb nyeremény
700.000

Jutalom és nyeremények:

400.000	2x50.000
300.000	2x40.000
100.000	30.000
70.000	21x20.000
60.000	32x10.000

stb., stb., összesen közel
10 millió pengő
kézpenzben!
36.000 sorsjegy, 44.000 nyeremény
**Első húzás
április 9-én kezdődik!**
A sorsjegyek hivatalos Ára osztályonként
3 Ft 20 Pengő, 7 Ft 20 Pengő, 14 Ft 20 Pengő, 28 Ft 20 Pengő
Az összes főzárultóknál kaphatók!

**E NÉPNEK EGY HIBAJA VOLT
S CSAK ENNYI: NEM MERT
EGRSZ SZÍVÉVEL MAGYAR LENNI!**

Utolsó hét!

Figyelmezteti a

Hangya igazgatósága

a szövetkezet tagjait, hogy a múlt évi vásárlási blokkok beváltási határideje

f. hó 31-én

lejár. Aki tehát nem hozta még be, azonnal mutassa be a szövetkezet irodahelyiségébe, mert a későbbi igénylések nem vétetnek figyelembe.

A tavaszi vetőmagvak megérkeztek

a Hangyához. Minden gazda érdeke, hogy kipróbált és megbízható vetőmagvakból fedezze szükségletét.

HIREK

— Vasvármegye új főispánja. A kormányzó a belügyminiszter előterjesztésére Vitéz dr. senyifalvai Szűcs István szombathelyi járási főszolgabíró Vasvármegye főispánjává nevezte ki. Vitéz Szűcs István 1892-ben Magyarországon született. A világháború alatt az első közből vonult ki a frontra és több katonaiest kapott, majd orosz fogságba esett, ahonnan azonban rövidesen megszökött. Hazatérve újabb katonai szolgálatra jelentkezett és kiment a frontra. Vármegyei szolgálat 1918-ban kezdte mint közigazgatási gyakornok, ugyanebben az évben íb. szolgabírává nevezték ki. 1919-ben vármegyei aljegyző lett, 1928-ban került a szombathelyi járás élére. Az új főispán eddigi működését a munka szeretete és az igazságosság jellemzi. Magas pozíciójában várakozással és bizalommal tekint feléje a vármegye közönsége.

— Hindu misszionárius Cselekedőmőkön. Április 9-én érkezik Cselekedőmőkön az evangélikus gyülekezet meghívására Dr. Nelson Christananda, a több mint husz nyelven beszélő hindu misszionárius. Este 7 órakor tart előadást az Evangélikus Ifjúsági Otthonban, Szabó József győri püspöki másodteljesztő tolmácsolásával. A külmiszelő baráti szeretettel hívjuk és várjuk erre a sokajántra előadásra.

— Szabadság-meghosszabbítás. Erdő Gyula községi írrok március 31-ig további belegabadságot kapott.

— Az országzászló-gyűjtés eddigi eredménye. Az országzászlóalap javára megindított társadalmi gyűjtés eredményekppen folyó hó 17. től 24. ig a következő adományok folytak be: Katolikus Ház 2 P., Singer Béla 2 50 P., Szórády Dénes 2 P., Sümegi Gyula 1 P., Sümegi József 1 P., Deutch Mór 2 P., dr. Szabó Kálmán 3 P., özv. dr. Szekeres Pálné 5 P., dr. Szekeres György 3 P. — A gyűjtés eddigi eredménye 533 pengő 22 fillér.

100.000 magyar olvasta

eddig a LŐCSEY terjesztői könyveket.

MÉG MA kérjen részletes jegyzéket

LŐCSEY könyvesboltjától

(Budapest, IV., Városház-utca 10 sz.)

Az ország minden részébe szállítunk.

— Lelkigyakorlatok az apátsági rendházban. Folyó hó 27-én estől 31-én reggelig az apátsági rendházban Dr. Magyarás Ferenc ciszterciota plébános lelkigyakorlatot tart a rend tagjai számára. Ezen idő alatt a rend tagjai látogatást nem fogadnak, a plébánián hivatalos órák azonban délelőltől 10 órától 12 ig rendszeres meg lesznek tartva.

— Magyar művész sikere Finnországban. Kirchner Jenő festőművész — Kirchner Elek, a Marcalvölgyi Vízitársulat igazgató mérnökének testvéröccse — nagy sikert ért el a helsinki magyar reprezentációs kiállításán, egyik akvarelljét a finn állam vásárolta meg. A kiváló magyar művész két évvel ezelőtt elnyerte az állami nagydíjat, több képtét vásárolta meg az állam és a székelyváros. Mostani finnországi sikere, reméljük, csak egyik állomása továbbra is fellélel ivelő művész pályájának.

— Baleset. Sebestyén Sándor séghegyi szabálybíró munkás hétfőn rakodás közben két csille közt szorult és jobb vállán súlyosan megsérült. A cselekedőmőkői kórházban ápolják.

— Lelkigyakorlati Kemeszmagasiban. Kemeszmagas közpész hívei március hó 13. től 18. ig jól sikerült szentévi eucharisztikus lelkigyakorlatot tartottak P. Lendvay Gyula szalázi szerzetes vezetésével. Igazán megható volt látni a távoli pusztákról jövő hívek lelki buzgóságát, kik farsádgort nem sajnálva siettek a templomba, hogy a szentbeszédet meghallgassák. Szerdén este szentegyes körmenet volt, gyertyás felvonás a Szent Imre téren. Csütörtökön délelőltől pedig nyilvános disztyúla az iskola udvarán, melyen Rácz Béla ig. tanító tartott megható beszédet a Szentévi és az Eucharisztia kapcsolatáról. Az iskolás gyermekek énekekkel, szavalatokkal működtek közre a szentévi ünnepségen.

Közönségtalálkozás.

Mindazon rokonoknak és ismerősöknek, akik szeretett flunk, illotev testvérünk temetésén résztvettek, aljára koszorút vagy virágot helyeztek és nagy bánatunkat részvétellel enyhíteni igyekeztek, különösen pedig a szombathelyi földművelőkérdelmi iskola, valamint a cselekedőmőkői polgári főiskola tanári karának és növendékeinek ezúton mondunk hálás köszönetet.

Szombathelyi család.

— Filléres vonat indni Budapestre. Március 27-én vasárnap a tenyész-állatvásár megkezdésére a MÁV igazgatósága filléres vonatot indít Kőszegről, amelyre Cselekedőmőkön is fel lehet szállni. A filléres 6 óra 07 perckor ér Cselekedőmőkön és 11 óra 50 perckor érkezik Budapest déli pályaudvarra, ahonnan 22 óra 25 perckor indul vissza. Menetdíj 5 pengő 50 fillér és a kiállítási belpengő ára: 1 pengő 80 fillér. A jegyeket március 23. től kezdődőleg előre kell megváltani.

Négy középiskolát végzett fiút vagy leányt tanoncként felvesz az Ábrahám-drogéria.

— Iparosok lelkigyakorlata. A cselekedőmőkői járási iparügyi elnöksége ezúton is értesíteli az iparügyi katolikus tagjait, hogy március 31-én, április 1-én és 2-án este háromnegyed 8 órai kezdettel a Kat. Ház nagytermében eucharisztikus lelkigyakorlatok szentbeszédet lesznek az iparosok, családtagj-ik és alkalmazottjai részére. A szentbeszédet Czingráber Péter községi bencés tanár mondja. Április 2-án, szombaton délután 3 órától az iparosok házajáróinak, este szentbeszéd után pedig az iparosoknak közös egyenytánása lesz. Április 3-án, vasárnap délelőltől háromnegyed 9 órakor az iparosok a testületi körházban gyülekeznek, ahonnan zászó állat vonuának fel a 9 órakor kezdődő főpapi szentmisére, amelyen az iparosok családtagjaikkal együtt közös szentelőzöshöz járunkak.

Szántóföldet keresek hasonló bérletre az alsósági vagy a cselekedőmőkői határban. Cim a kiadóhivatásban.

Az osztályosorszájatok csak azok nem szeretik, akik nem ismerik. Meri-ahik tudják, mily öszegzeket nyertek már az osztályosorszájatokon, bányan lettek állás gazdagok és hogy egész kis kockázattal: 10.000, 15.000, 20.000, 30.000, 40.000, 50.000, 60.000, 70.000, 100.000, 300.000, 400.000 pengő nyertető rövid idő alatt, hogy az egész intézmény állandón a Pénztésztől Központ ellenőrzése alatt áll, csak meg áldozatok árán is vesznek sorsjegyet 3%, 7, 14, 28 pengőért és kipróbálják a szerencsés-jöket. A huszötik április 9-én kezdődnek. Rendeljen bármelyik hivatalos főosztályunk. Mindenkinck és minden egyes sorsjegynek egyenlő a nyertési esélye. A SZERENCSE FORDANDÓ!

Vidám hangulat,

jó közérzet,

a nap legkevesebb órája

a KÁVÉZÁS

mindeszt nyújtja:

„Bóta“ kávé

VASÁRNAP

1938 március 27-től április 3-ig a kovácsos országos és hóapós vasárnap tartásnak a könyveken:

28. héto Oskó Veszprém m.
Szany Sopron m.
Szentbértilla Zala m.
29. héto Pápa Veszprém m.
30. héto Pápa
1. héto Zalaöto Zala m.

